

VALIES

OP WEG NAAR EVIDENCE BASED EDUCATIE VOOR DUURZAME ONTWIKKELING

12 maart 2020
Teach Up! 2030

Jelle Boeve-de Pauw, Thomas Remerie,
Wanda Sass & Bea Merckx

OP WEG NAAR EVIDENCE BASED EDUCATIE VOOR DUURZAME ONTWIKKELING

- Waartoe leren?
- Het project VALIES
- Waar staan we nu?
- Hoe leren?
- Theorie en praktijk
- Uit het leven gegrepen
- Samen vooruit denken

Waarvoor leren?

Actiecompetentie

Actie

- Doelgericht gedrag ← weloverwogen en intentioneel (cf. Bandura, 2001; 2005)
 - Vrijwillig ← Wie actie onderneemt beslist (vb. Jensen, 2000; Mogensen & Schnack, 2010)
 - Gericht op oplossing probleem/verandering (vb. Breiting et al., 2009; Hungerford & Volk, 1990; Jensen, 2000)
vb.: duurzaamheidskwestie
- ↑
controverse over hoe (cf. pluralism; Rudsberg & Öhman, 2010)

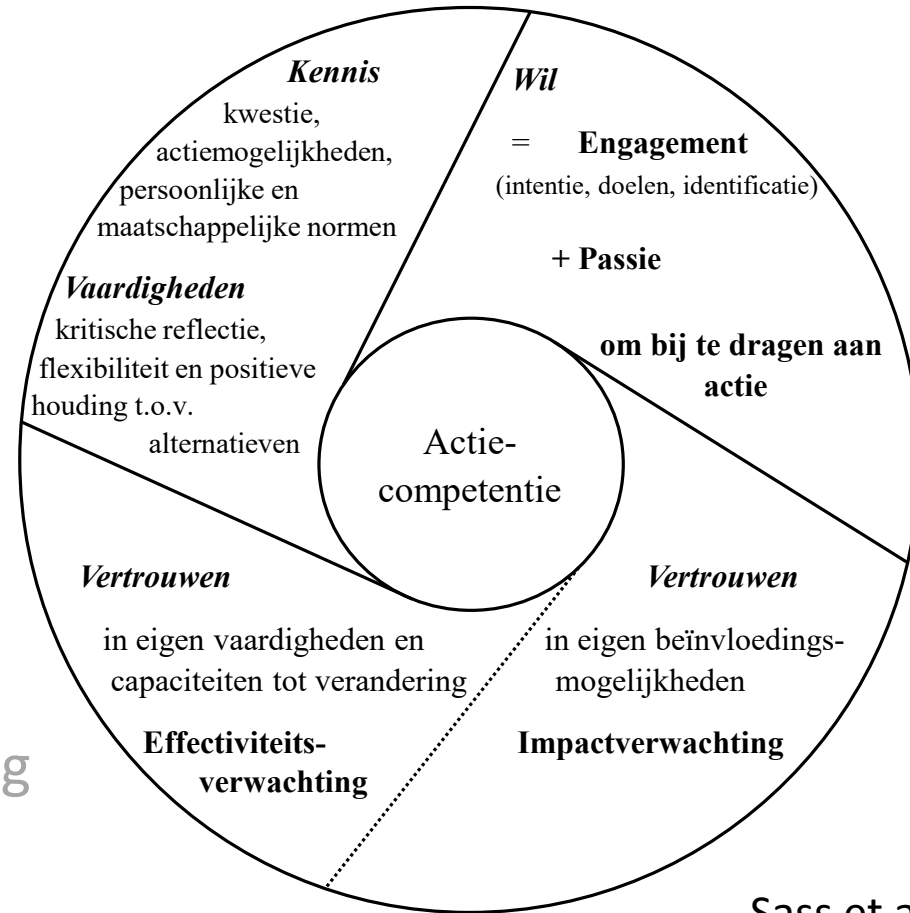

Actiecompetentie

Actie

Competentie

- Doelgericht gedrag
- Vrijwillig
- Gericht op oplossing probleem/verandering

Sass et al. (under review)

Het project VALIES

- 4 jaar (basis)onderzoek en valorizatie met focus op ‘effectieve Educatie voor Duurzame Ontwikkeling’
- Intensieve samenwerking
- Finale doel : actiecompetentie van leerlingen stimuleren
- Traject voor professionele ontwikkeling (‘TPD’)
 - Focus op kernteams in scholen
 - Trajectbegeleiding
 - Uitwisseling
 - Feedback onderzoek en praktijk

VALIES producten

- Professioneel ontwikkelingstraject (TPD)
- Kwaliteitscriteria mbt. uitkomst én onderwijsaanpak van EDO
- Praktijken in de scholen
- Zelfreflectie /-evaluatie
- Roadmap voor succesvolle implementatie van EDO

Tussen droom en daad

Finale doel van EDO => Actiecompetentie van leerlingen ontwikkelen

“engagement, wil en vertrouwen om actie te ondernemen”

(Naar Sass et al, 2020 & Mogensen & Schnack, 2010)

VALIES!

EDO >> actiecompetentie voor duurzame ontwikkeling

VALIES?

Hoe ziet onderwijs er uit als dat het leerdoel is?

Hoe geraken we daar?

Onder welke voorwaarden?

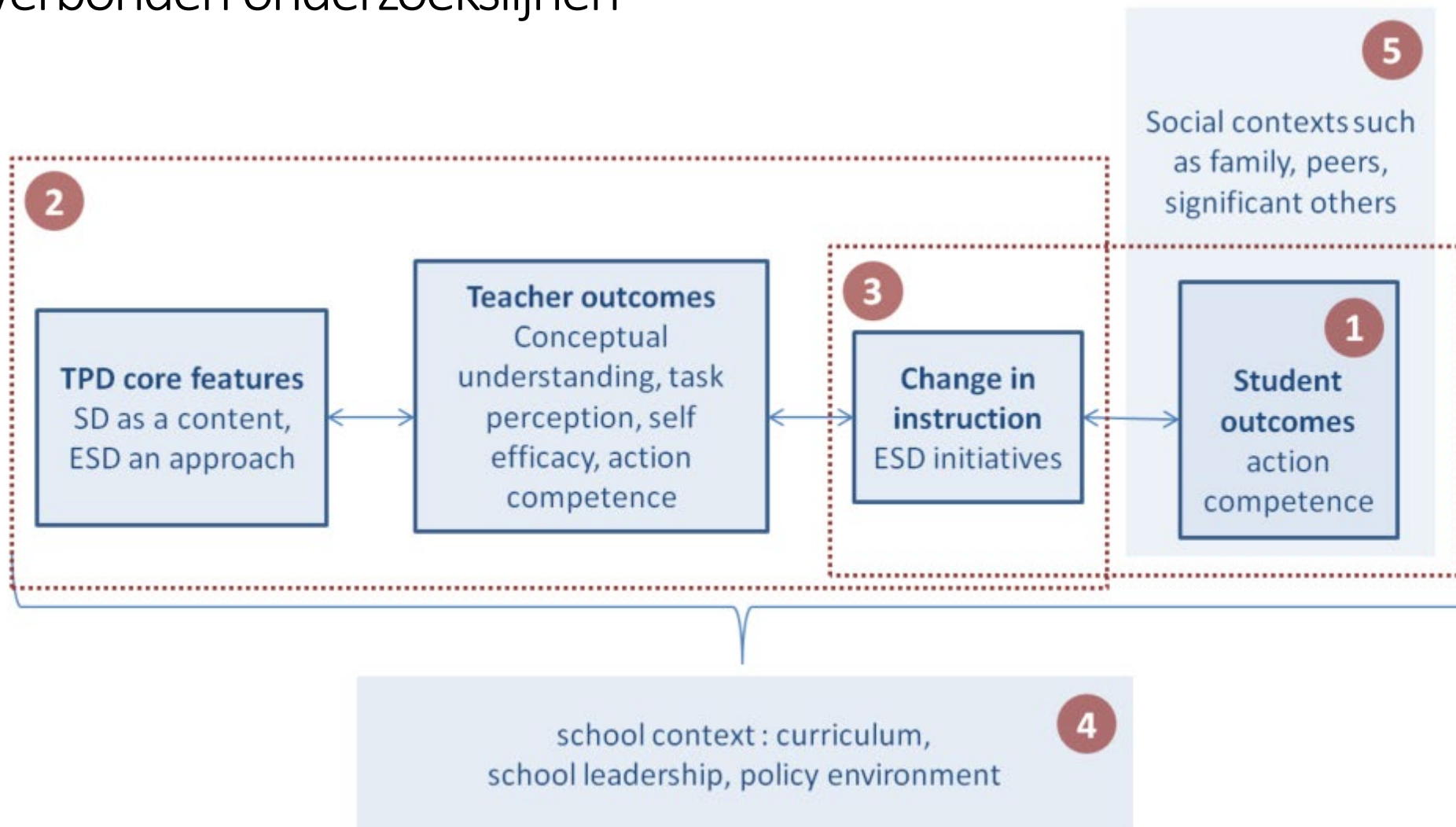
Hoe meten we dat alles?

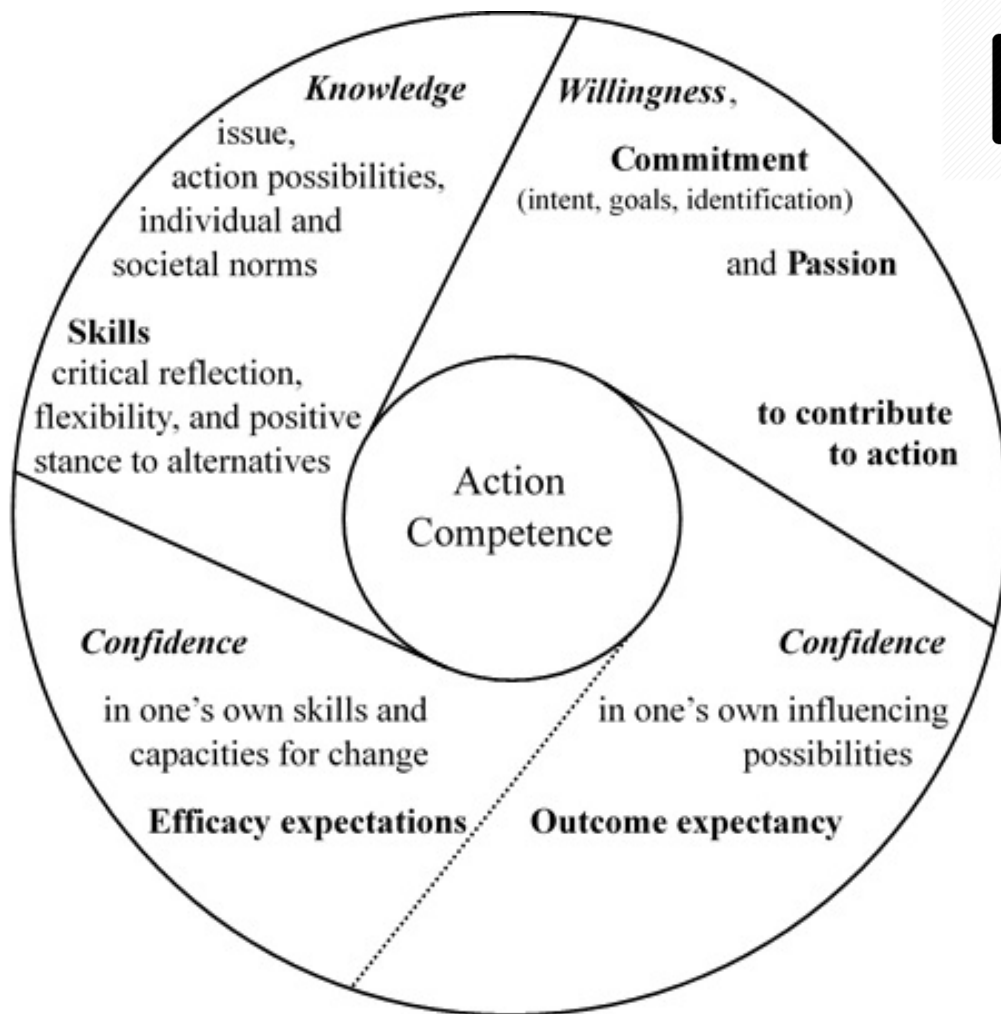
uit·da·ging

(de; v; meervoud: uitdagingen)

- 1 Oproep, uitnodiging
- 2 Iets dat inspireert omdat het moeilijk is

5 nauw verbonden onderzoekslijnen

Sass, W., Boeve-de Pauw, J., Olsson, D., Gericke, N. & Maeyer, S. (2020). Redefining action competence: The case of sustainable development. *Journal of Environmental Education*. forthcoming

Figure 2 Core features for an action competent individual as generically redefined in this study

“denken over en werken aan een duurzame wereld.”

- Actie willen ondernemen
- Actiemogelijkheden (her)kennen
- Geloven in eigen kunnen
- Geloven in effect van de actie

3 centrale principes - 3 werkdefinities

- **Holisme...**

... erkent dat sociale en economische factoren aan de oorzaak kunnen liggen van milieuproblemen. Identiek liggen milieufactoren ook mee aan de oorzaak van sociale problemen enz... Vaak is er conflict tussen economische, sociale en ecologische belangen van individuen, organisaties en/of samenlevingen. Zulke conflicten overstijgen disciplines en hebben lokale, regionale en globale implicaties voor generaties in het verleden, het heden en de toekomst.

- **Pluralisme**

- **Actie**

3 centrale principes - 3 werkdefinities

- Holisme
- Pluralisme...

... streeft naar het erkennen en uitwisselen van verschillende perspectieven, emoties en waarden in relatie tot duurzaamheidskwesties. De complexiteit van zulke kwesties en de belangenconflicten die ermee samengaan maken éénduidige oplossingen niet mogelijk. Essentieel hierbij is er kritisch op te kunnen en willen reflecteren. Dit houdt ook in dat leerlingen mee bepalen wat en hoe er geleerd wordt.

- Actie

3 centrale principes - 3 werkdefinities

- Holisme
- Pluralisme
- Actie...

... is een door de uitvoerder als belangrijk geachte handeling die, vanuit autonome motivatie, gericht is op het oplossen van een (controversieel) probleem.

Actiecompetentie omvat de kennis van de eigen actiemogelijkheden (zowel individueel als collectief), het geloof in de eigen actiemogelijkheden en de wil om door middel van actie bij te dragen aan het oplossen van het (controversieel) probleem.

3 centrale principes - 3 werkdefinities

- Holisme
- Pluralisme
- Actie

Sinakou, E., Donche, V., Boeve-de Pauw, J., & Van Petegem, P. (2019). Designing powerful learning environments in Education for Sustainable Development: A conceptual framework. *Sustainability*, 11(21), 5994.

Actiegericht

- gekoppeld aan de leefwereld van de leerling
- betrokken bij een reëel probleem
- handelingen verkennen, bedenken en uittesten

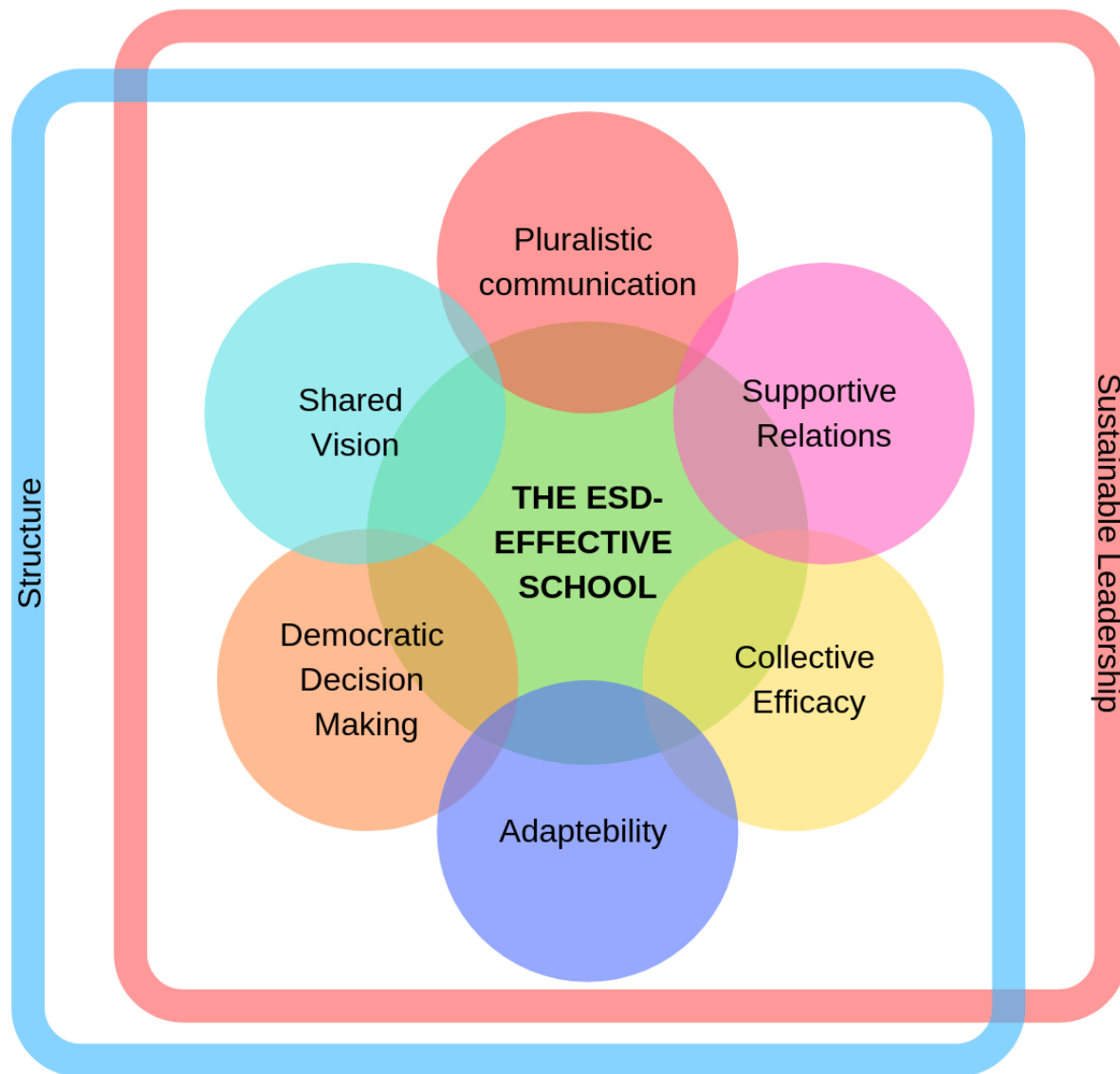
Samen

- partnerschappen inzetten
- diversiteit leerlingen inzetten
- in dialoog
- diverse emoties en waarden opzoeken

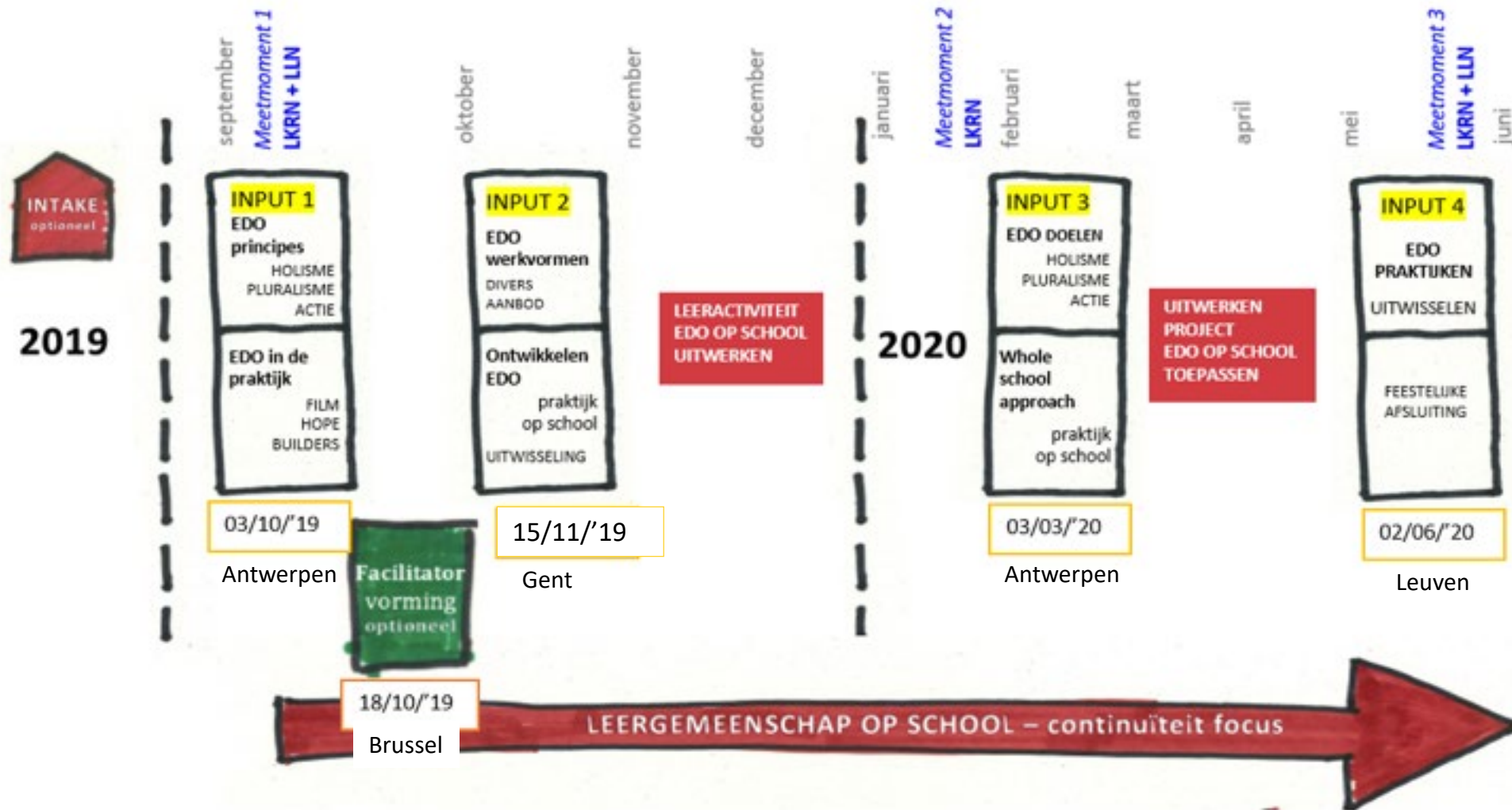
Onderzoekend

- kritisch denken
- systeemdenken
- duurzaamheidsbril (3 P's/ SDG's)

Verhelst, D., Vanhoof, J., Boeve-de Pauw, J., & Van Petegem, P. (subm). Building a Conceptual Framework for the ESD-Effective School. *Environmental Education Research*.

OVERZICHT JAARTRAJECT VALIES 2019- 2020

GROEN facilitators en geïnteresseerden
ROOD in leergemeenschap op school
INPUT: op verplaatsing, samen met andere scholen
M1,2,3: moment waarop onderzoekers langskomen op school

Waar staan we nu?

2017-2018

2018-2019

2019-2020

2020-2021

Ontwikkeling

Piloot

Main run

Valorisatie

8 scholen

BaO : KathOndVla

SO : POV

50 scholen

KathOndVla, POV,

GO! en OVSG

Regulier traject

Oostende traject

Vervolgtraject

Data van

- 50 scholen
 - 2500 leerlingen
 - 650 leerkrachten
 - 1200 ouders
- >> Op meerdere meetmomenten

Data over

- Actiecompetentie leerlingen
- Zelfeffectiviteit leerkrachten mbt. EDO
- Onderwijsovertuigingen en –aanpak
- Schoolbeleid rond EDO
- Duurzaamheid in het gezin

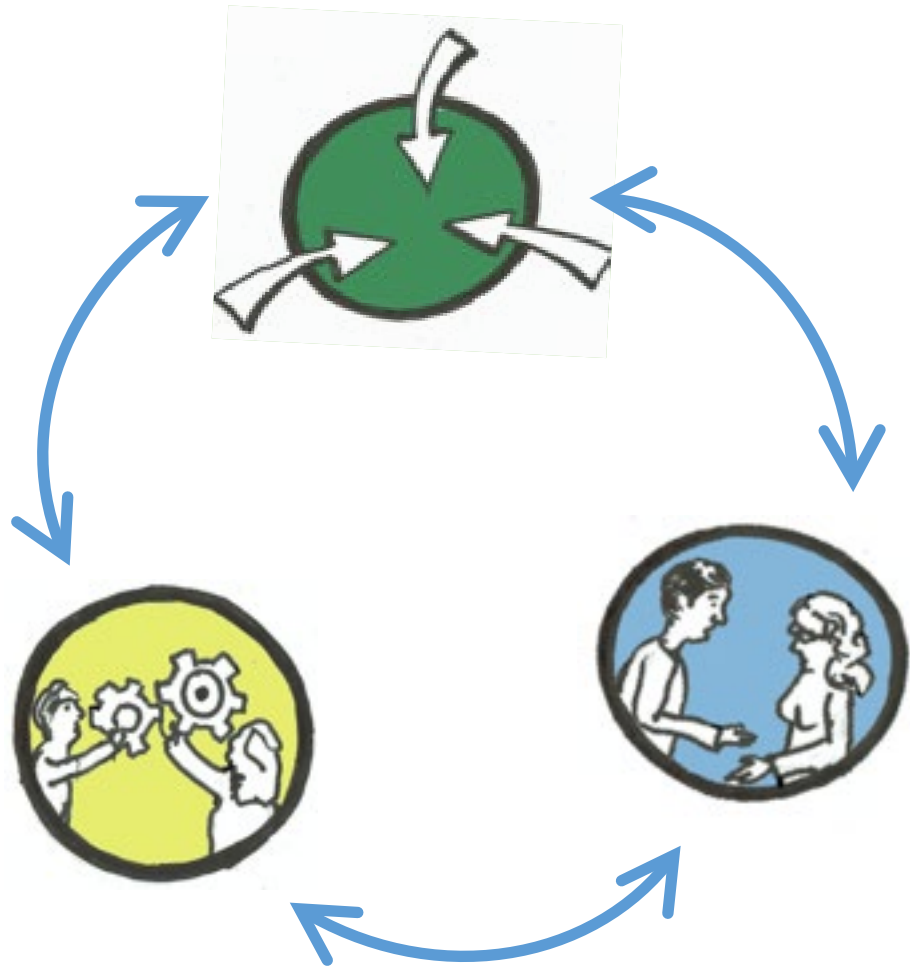
Ervaren : de EDO-principes

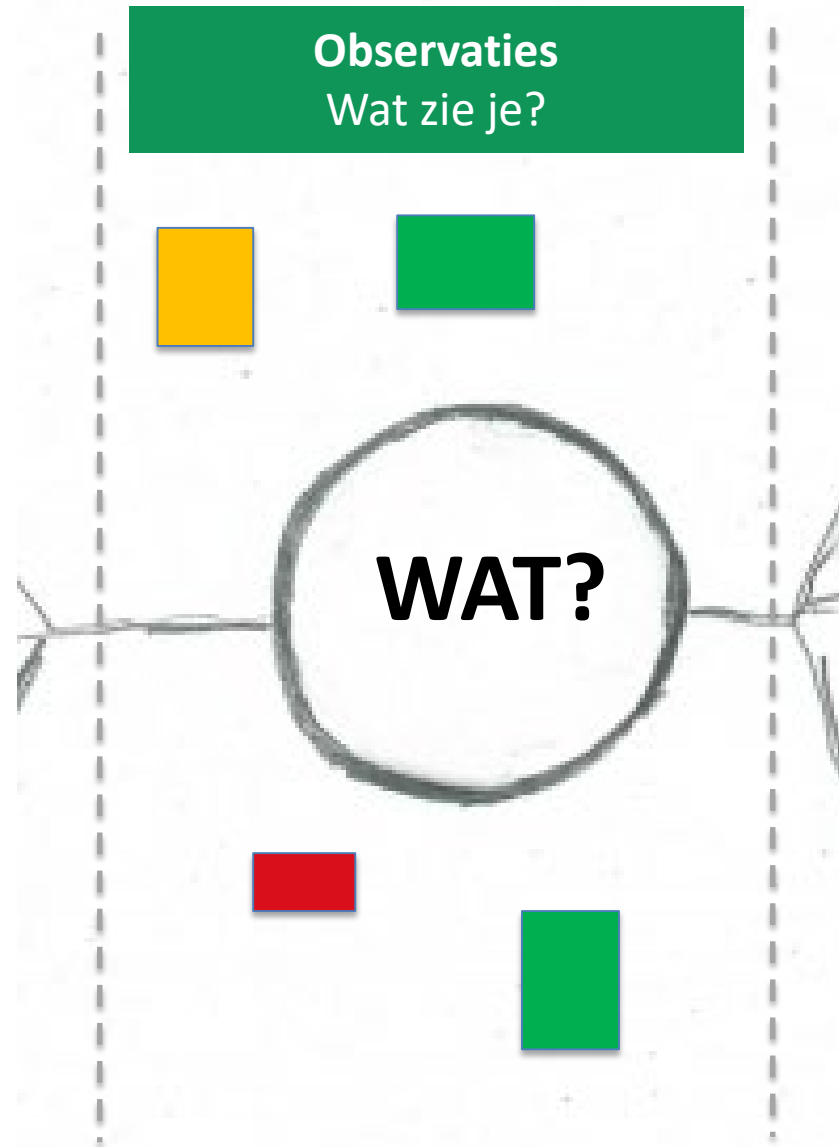
VALIES

EDO CARROUSEL

Wat zie je? (5')

Waar heeft het mee te maken?

- Kies elk een artikel.
- Lees het artikel.
- Noteer het centrale probleem en een host-it.
- Noteer...

De
Stand
ard

ts

Walvis gestorven na inslikken plastic afval

15/04/2018 om 08:29 door jvt, mrra

Ook Delhaize schrapt plastic zakjes voor groenten en fruit

In het najaar zal je bij Delhaize je groenten en fruit kunnen meenemen in papieren of biokatoenen zakjes in plaats van plastic. De supermarktketen wil zo het plasticverbruik helpen terugdringen.

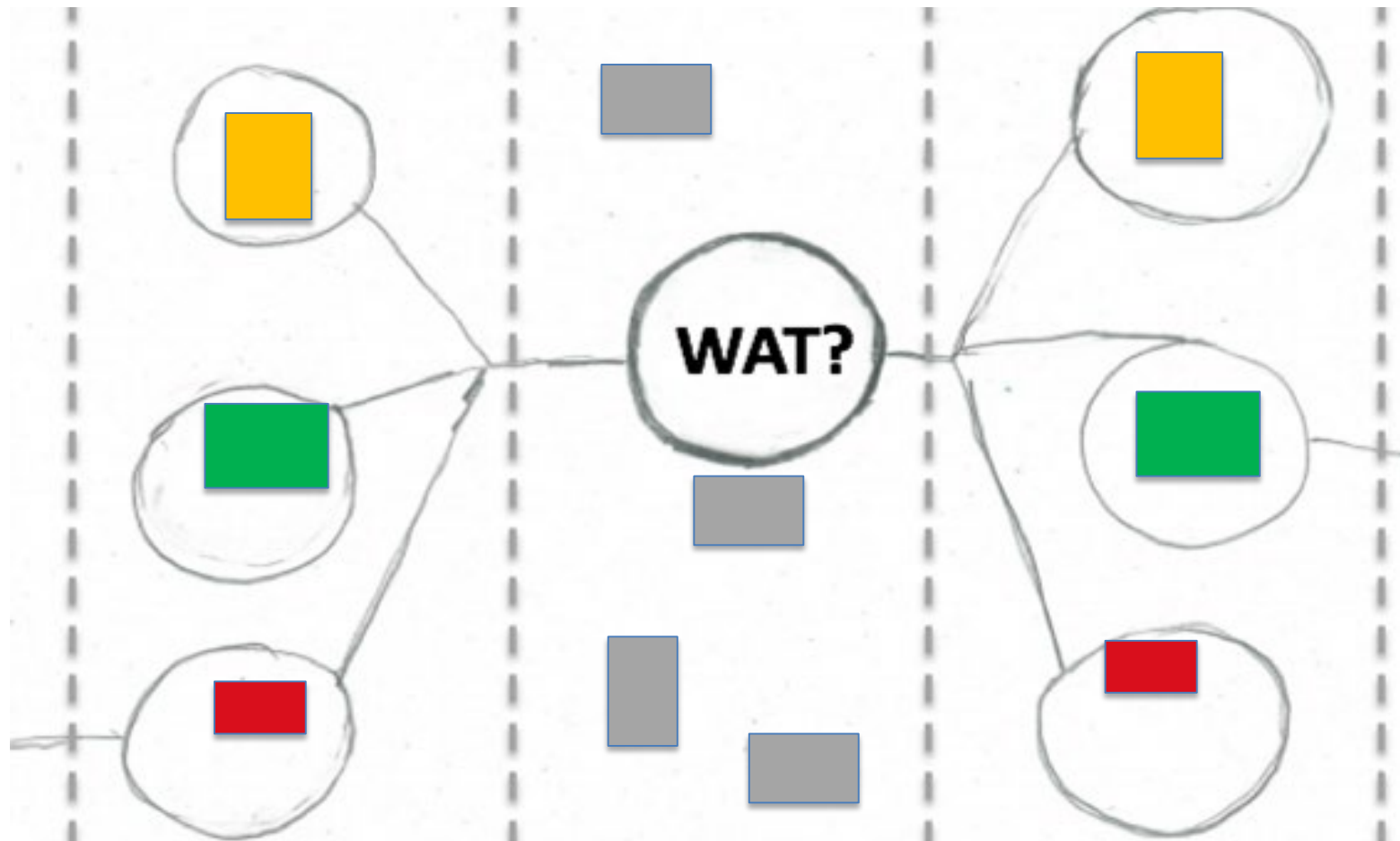
ongepotvis die in februari in Spanje aanspoelde, is waarschijnlijk gestorven t hij meer dan 27 kilogram vuilnis niet kon verteren.

Doel: inzichten m.b.t. het probleem verruimen.

Hoe komt dit? Tot wat leidt dit? (5')

Oorzaken

Hoe komt dit?

**Kies 1 centraal
probleem**

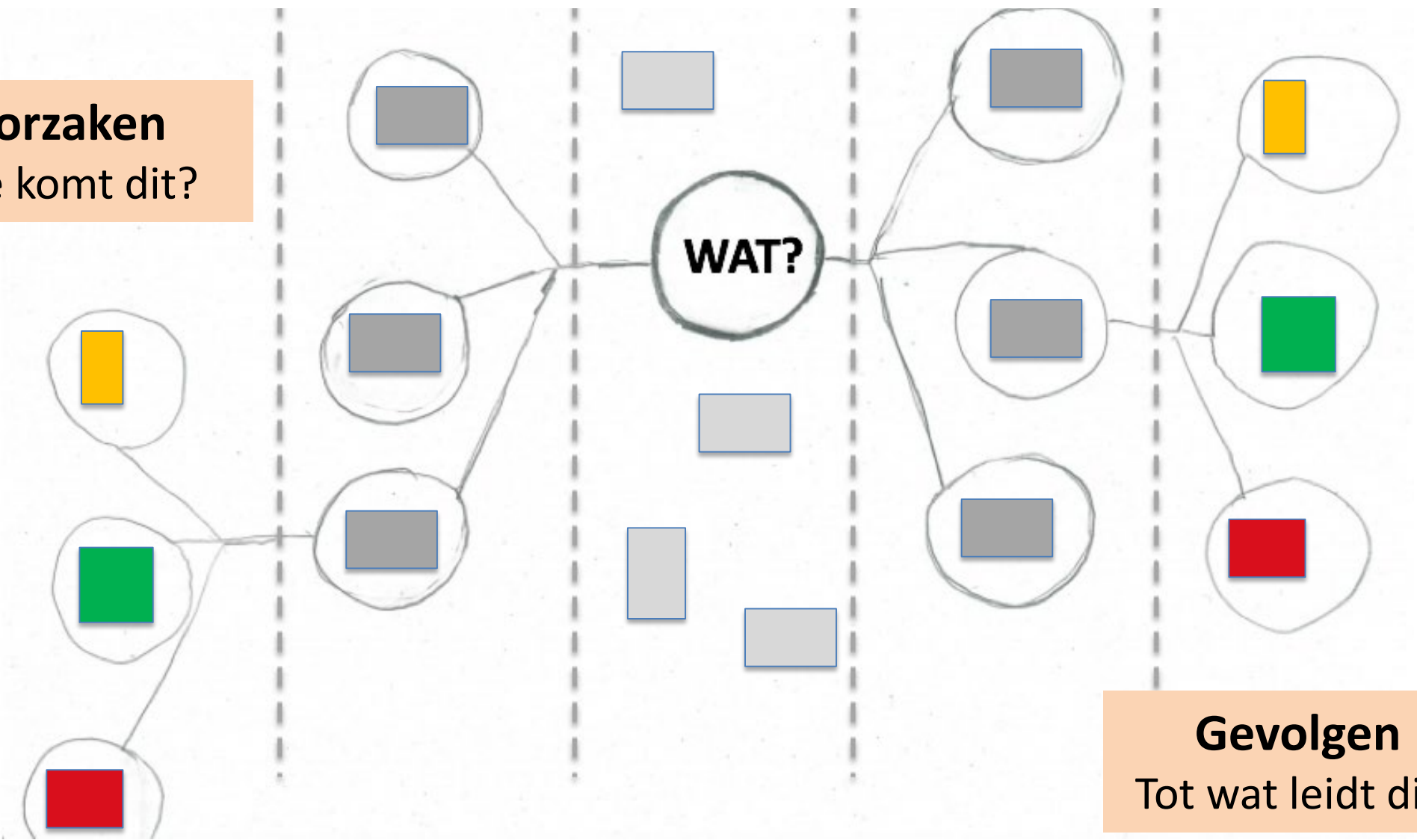
Gevolgen

Tot wat leidt dit?

Hoe komt dit? Tot wat leidt dit? (5')

Oorzaken
Hoe komt dit?

Doel:
Relaties leggen
tussen oorzaken en
gevolgen.

Gevolgen
Tot wat leidt dit?

Wie is er allemaal bij betrokken? (5')

PEOPLE: Wat is de invloed van/op de **mens**?

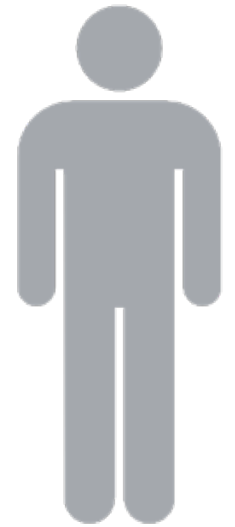
bv. Wie is er betrokken?

PLANET: Wat is de invloed van/op de **planeet**?

bv. Wat zijn de ecologische effecten?

PROFIT: Wat is de invloed van/op de **economie**?

bv. Waar zit winst, verlies en impact op welvaart?

Doel: Een fenomeen benaderen vanuit duurzaamheidspijlers

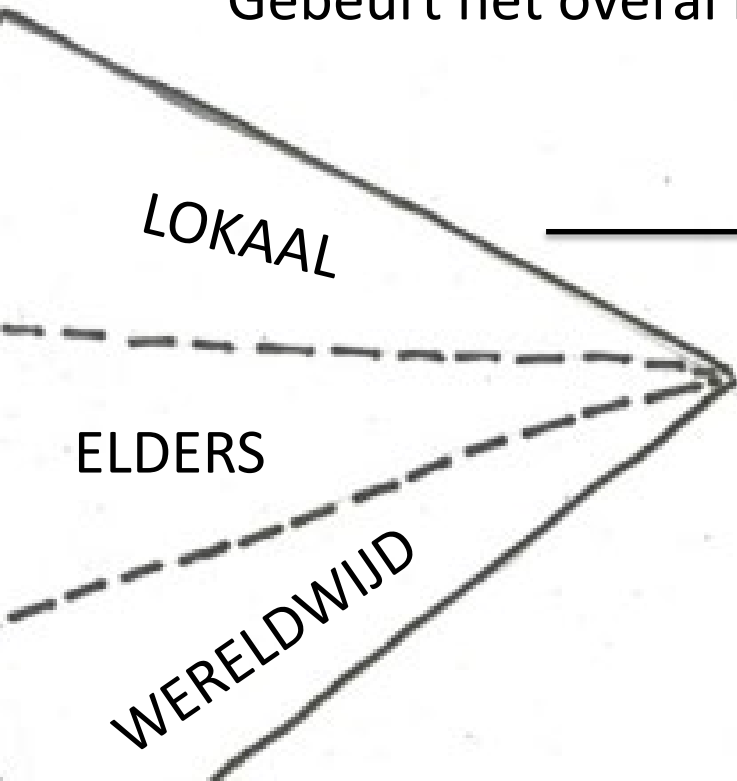

Duurzaamheidspijlers: tijd en ruimte

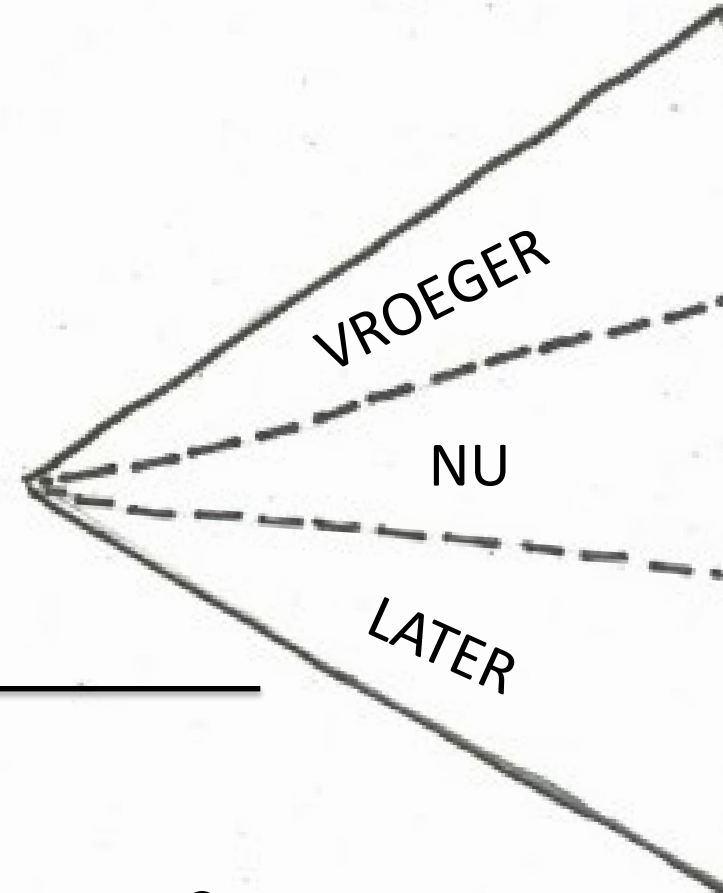
Ruimte

Is het iets dat enkel lokaal gebeurt?
Is het iets dat elders in de wereld gebeurt?
Gebeurt het overal in de wereld?

Tijd

- Is dit altijd zo geweest?
- Hoe zal het verder evolueren?

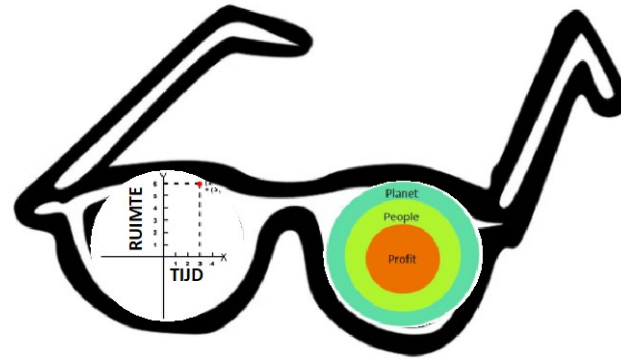

Hoe link je het met de SDG's?

Duurzaamheidskwestie?

Complex

Onderdeel groter geheel

Niet zomaar oplosbaar

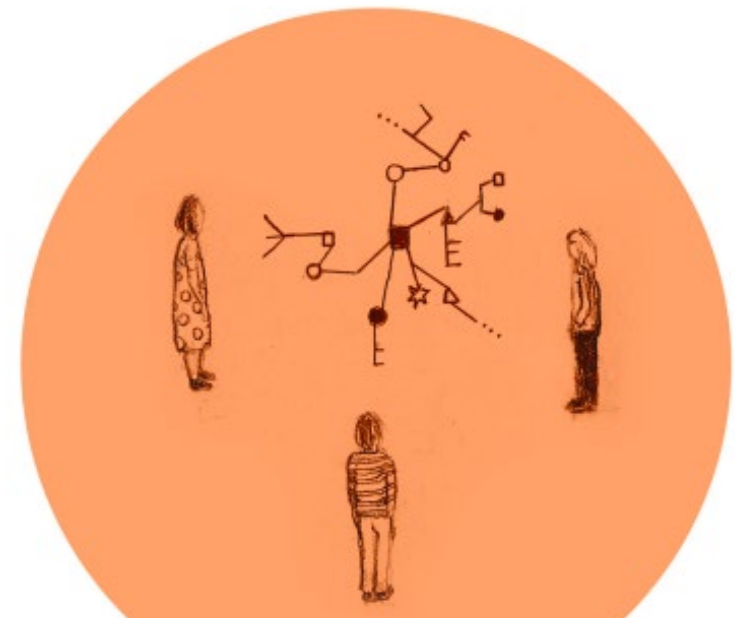
Wat is onze plek in het systeem? (5')

Waar kan 'jij' invloed op het systeem uitoefenen?

- Plaats elk om beurt een 'persoontje' binnen het systeem.
- Motiveer elk je keuze.

Doel: Kritische reflecteren over de eigen rol en die van andere binnen een systeem.

Diverse mensen, diverse meningen? (5')

Debat op basis van onderstaande stelling:

- helpt **verdedigt** onderstaande stelling
- ander helpt geeft **argumenten tegen**

**“We moeten nu zelf iets doen.
De politiek denkt alleen maar op korte termijn
en is besluiteloos!”**

Reflectie op het verloop van de debat

- Hoe was het om je in te leven in andere waarden? Verschilt deze van je eigen mening?
- Hoe verliep het gesprek? (getuigenis moderator)

DOEL:

- Inleven in diverse meningen
- Kenmerken van een democratische dialoog benoemen.
- Een eigen mening verwoorden over een duurzaamheidskwestie.

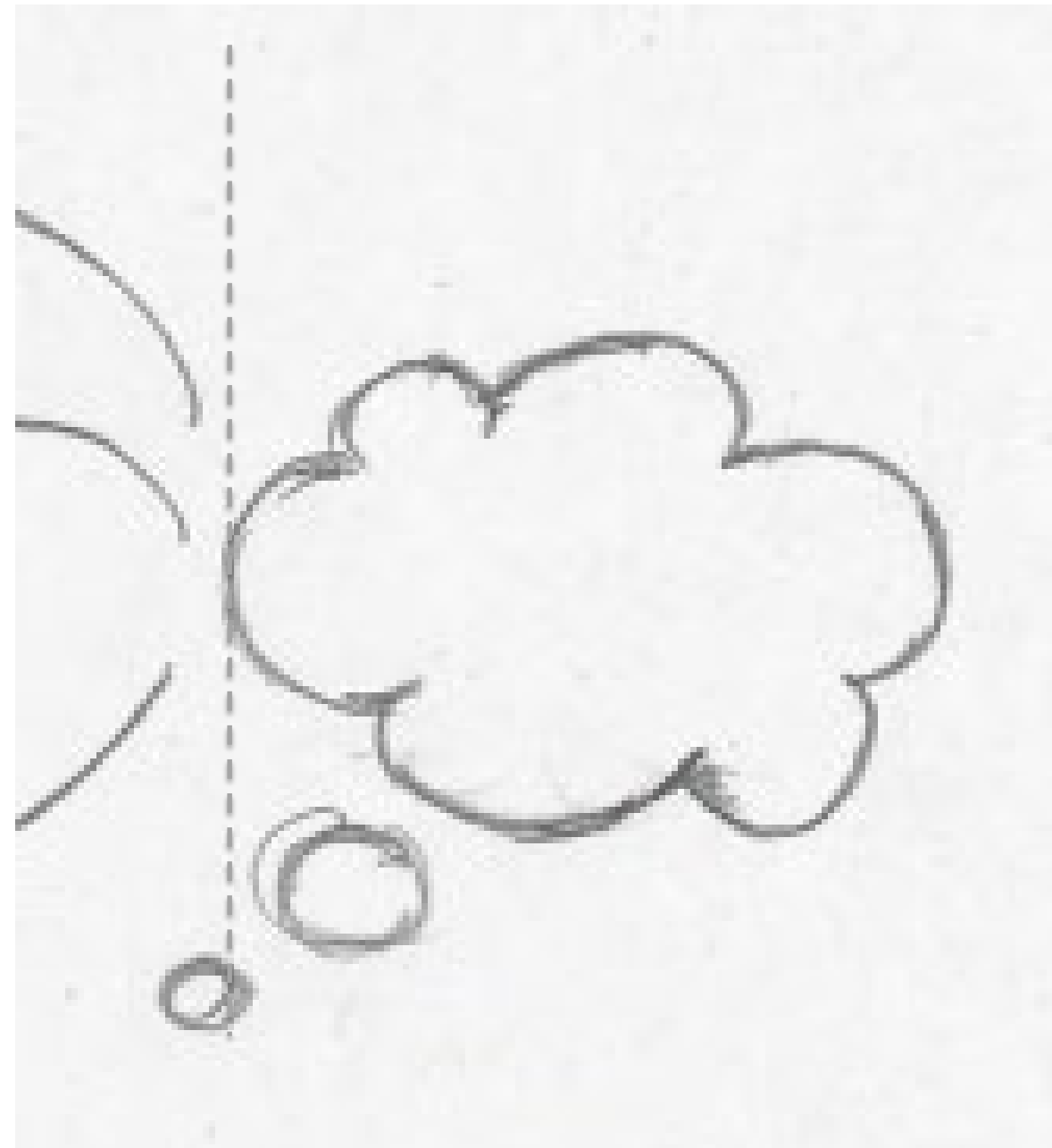

Waar droom je van?

Concretiseer deze algemene droom (koppel gedrag aan).

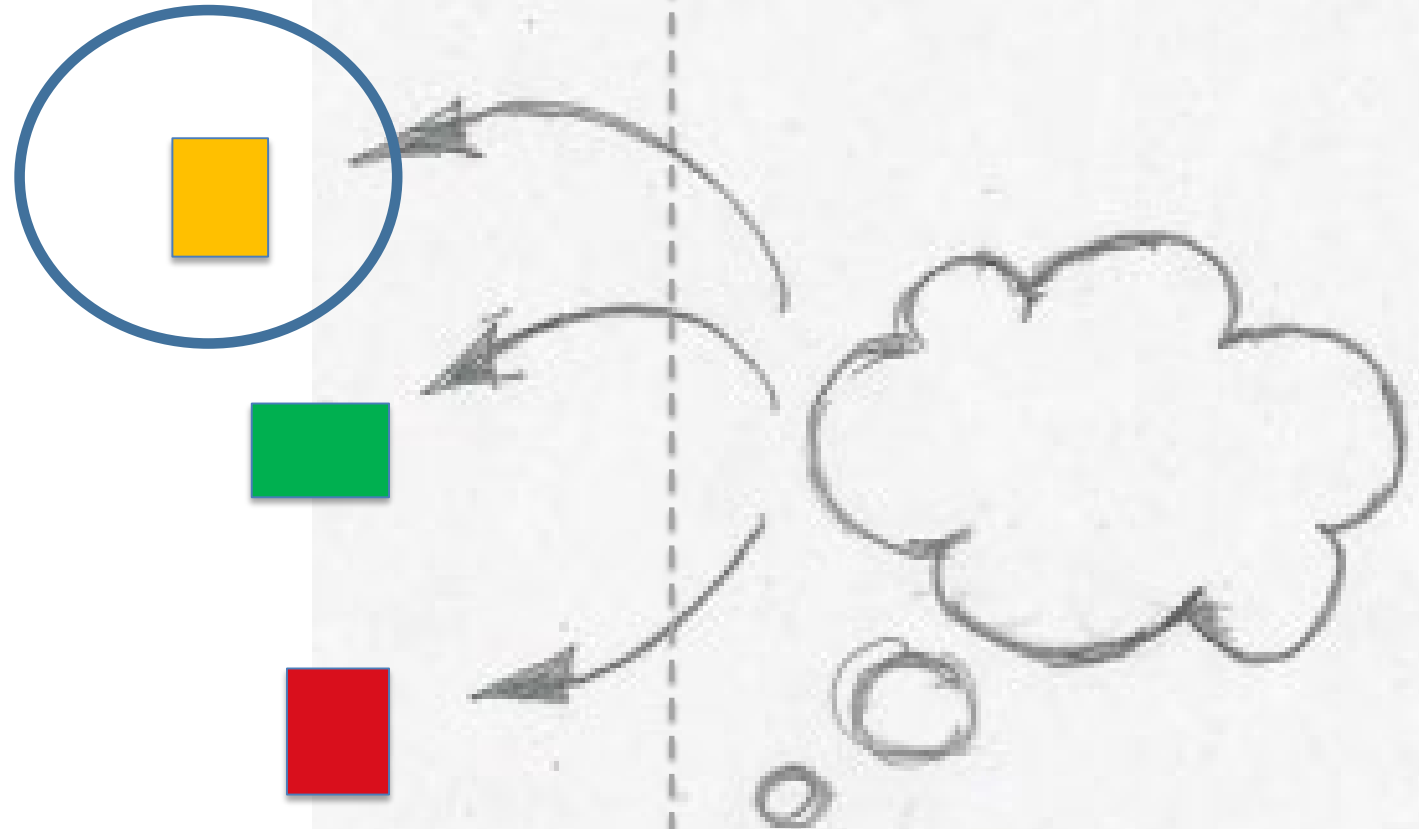
"Ik wil ... dat ..."

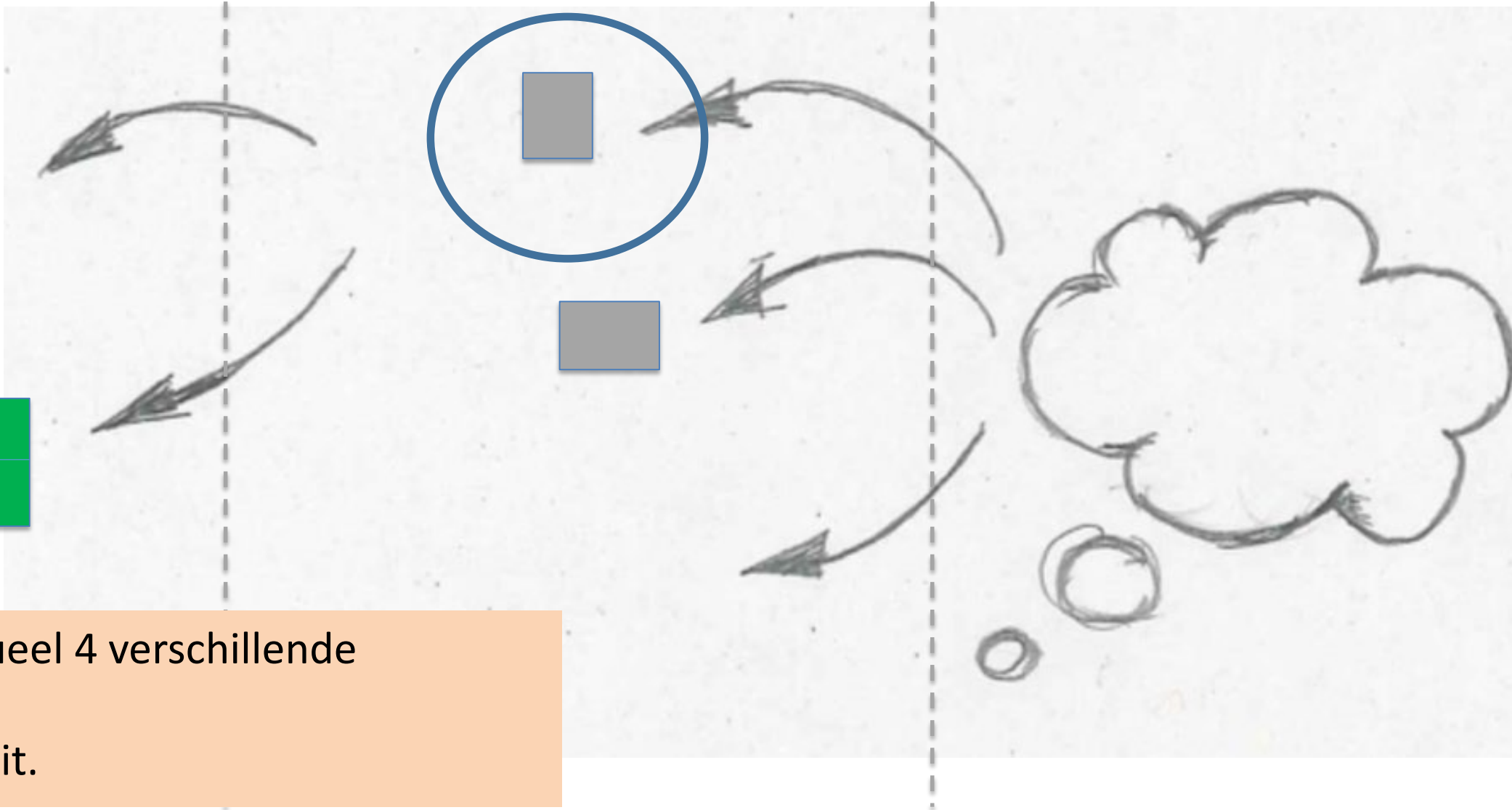
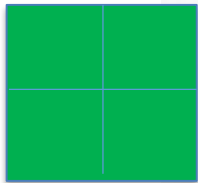
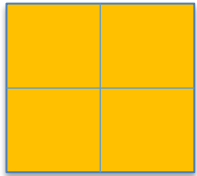
Hoe kan je deze droom bereiken?

- Noteer 3 verschillende voorwaarden?
- Selecteer 1 voorwaarde waarop je wil verder werken.

Wat wil je nu doen?

Bedenk individueel 4 verschillende mogelijkheden.
Wissel ideeën uit.

Actiegericht

- gekoppeld aan de leefwereld van de leerling
- betrokken bij een reëel probleem
- handelingen verkennen, bedenken en uittesten

Samen

- partnerschappen inzetten
- diversiteit leerlingen inzetten
- in dialoog
- diverse emoties en waarden opzoeken

Onderzoekend

- kritisch denken
- systeemdenken
- duurzaamheidsbril (3 P's/ SDG's)

Theorie en praktijk

Hoe doe je dat dan?

Actiecompetentie :

- relevante kennis, vaardigheden
- wil
- vertrouwen (zelfeffectiviteit)

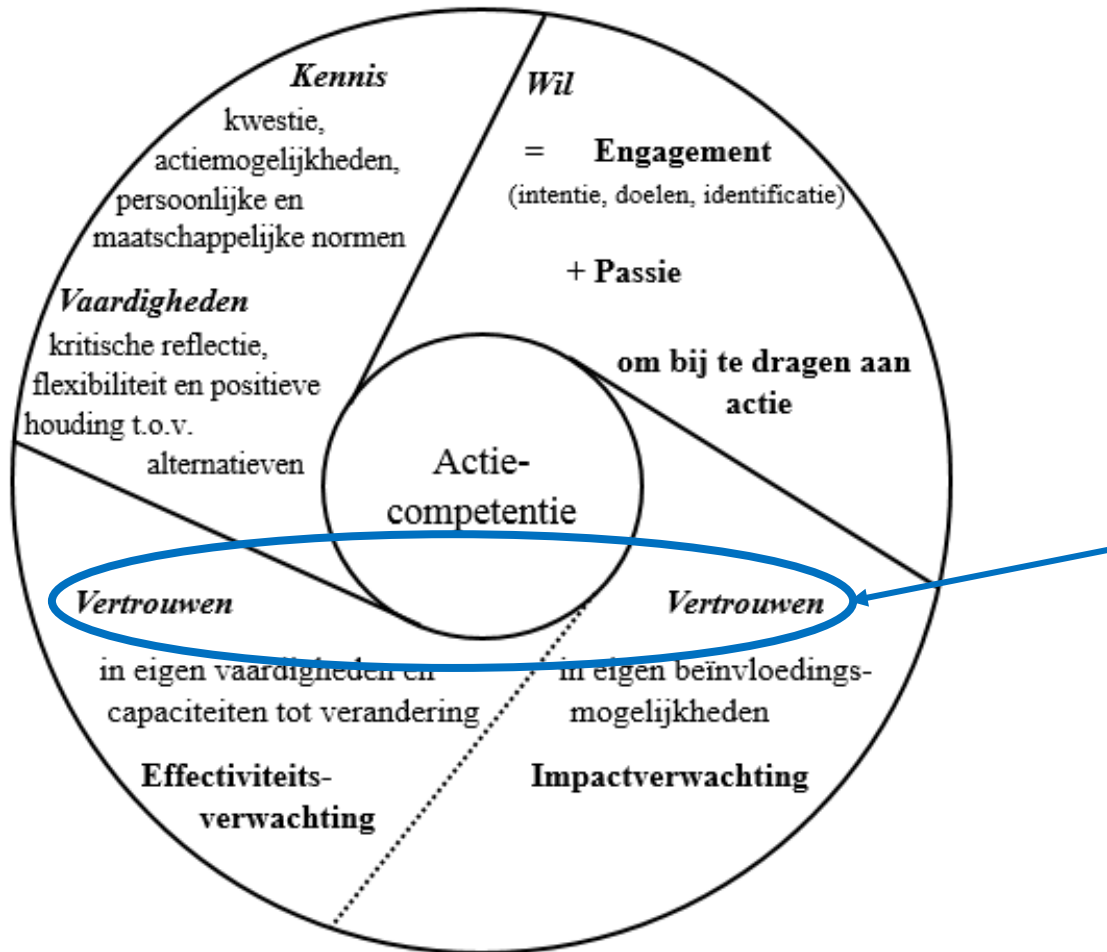
... om vrijwillig bij te dragen aan duurzame ontwikkeling

EDO :

- holisme/onderzoekend
- pluralisme/samen
- actiegerichtheid

Actiecompetentie :

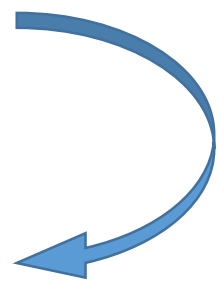
EDO :

- holisme/onderzoekend
- pluralisme/samen
- **actiegerichtheid**

Ervaring

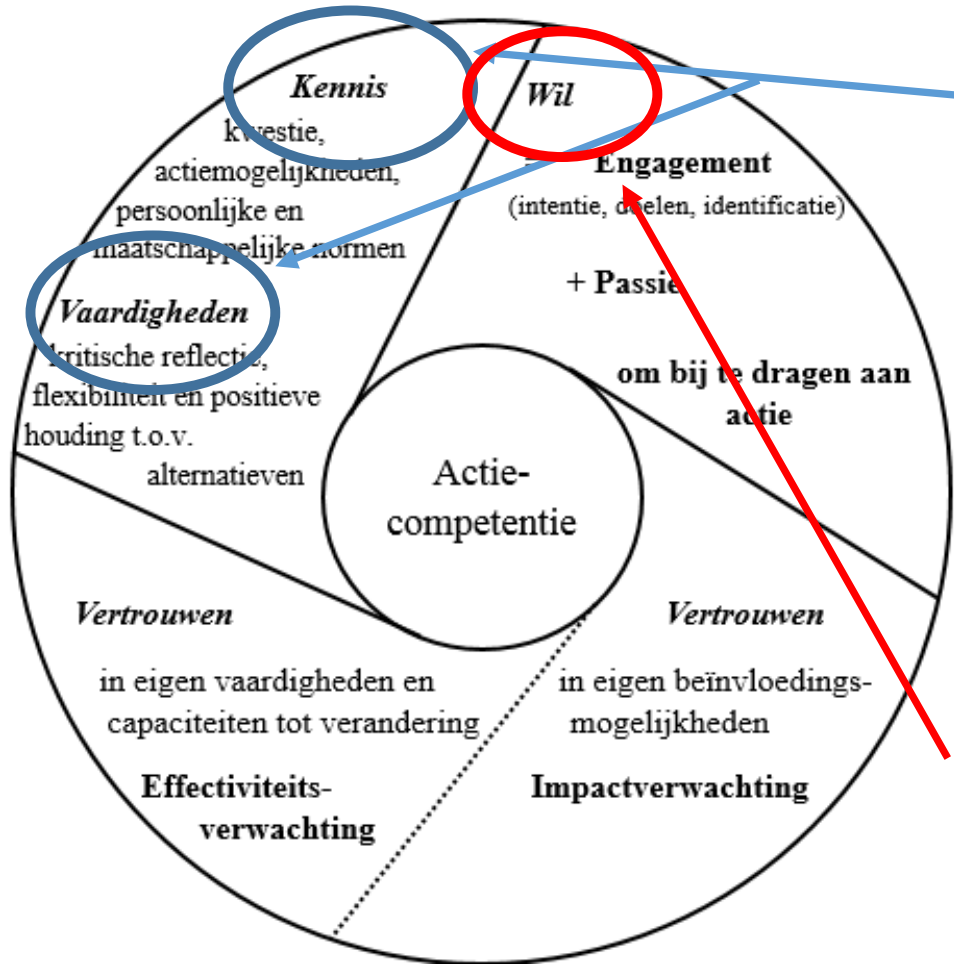
Zelfeffectiviteit (vertrouwen)

- Succeservaringen
- Oordeel betekenisvolle derden
- Vergelijkbare rolmodellen
- Randvoorwaarden (tijdsdruk, evaluatietraditie,...)

Actiecompetentie :

EDO :

- holisme/onderzoekend
- pluralisme/samen
- actiegerichtheid

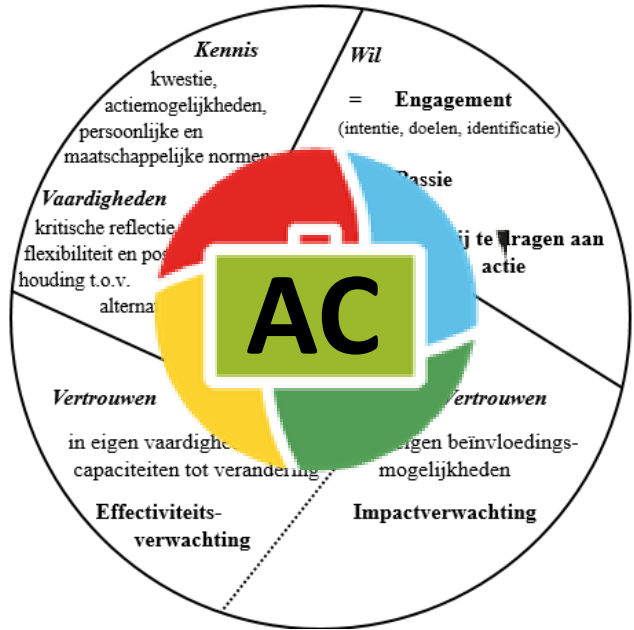
Autonome motivatie

- Autonomie
- verbondenheid
- Competentie

holisme/onderzoekend
pluralisme/samen
actiegerichtheid

Ervaring

zelfeffectiviteit (vertrouwen)

- Succeservaringen
- Oordeel betekenisvolle derden
- Vergelijkbare rolmodellen
- randvoorwaarden (tijdsdruk, evaluatietraditie,...)

en

autonomie ondersteunend

- A
- B
- C

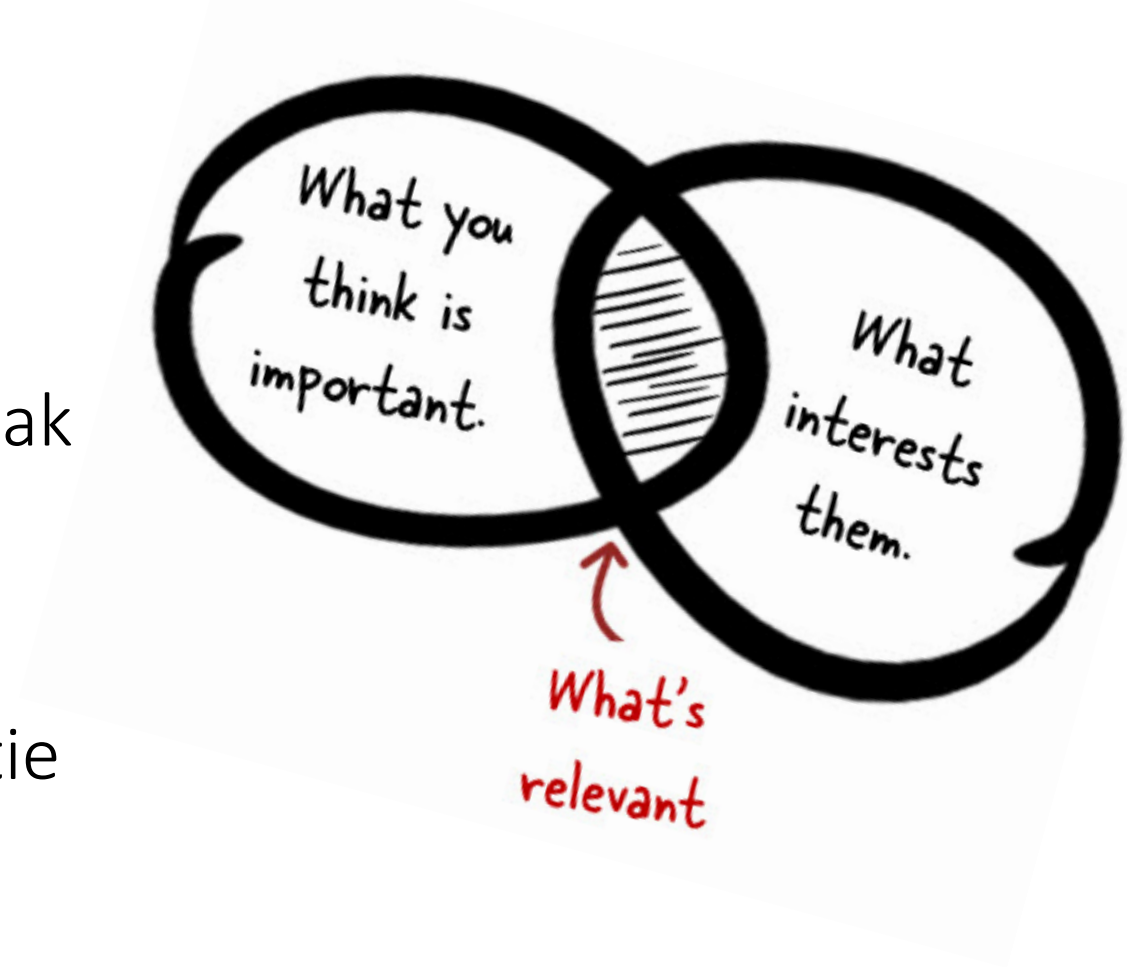
Uit het leven gegrepen

VALIES producten

- Professioneel ontwikkelingstraject
- Kwaliteitscriteria mbt. uitkomst én aanpak
- Praktijken in de scholen
- Zelfreflectie /-evaluatie
- Roadmap voor succesvolle implementatie

Getuigenis van een pilootschool

- Wat hebben deze leerkrachten bijgeleerd?
- Welke obstakels hebben ze ervaren?
- Hoe hebben ze dit aangepakt?
- Welke ondersteuningsnoden ervaren ze nadien nog?

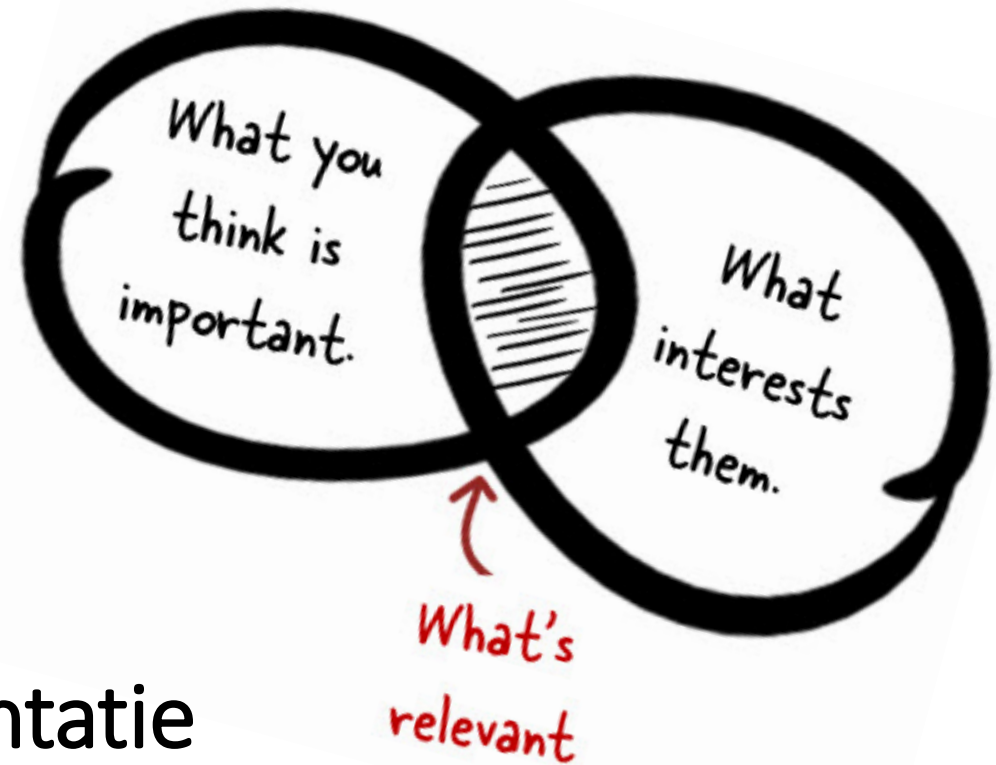
Samen vooruit denken

VALIES producten

- Professioneel ontwikkelingstraject
- Kwaliteitscriteria mbt. uitkomst én aanpak
- Praktijken in de scholen
- **Zelfreflectie /-evaluatie**
- **Roadmap voor succesvolle implementatie**

Waar moeten we rekening mee houden om (in een situatie als deze) meerwaarde te kunnen betekenen?

@EDO_VALIES

VALIES @EDO_VALIES · 16 nov. 2019

Wat is het klimaat? Gaat het daar echt zo slecht mee? En wat kunnen we zelf doen op school? Klimaatwetenschapper @saravicca van @GCE_UAntwerp schetst wat de wetenschap ons leert. #VALIESdag #TijdVoorActie @EdubronUA @OnderzoekAhs @KathOndVla @POV_onderwijs

Sara Vicca

www.edo-valies.be

VALIES

[HOME](#) [OVER ONS](#) [SCHOLEN](#) [PRAKTIJK](#) [ONDERZOEK](#) [NIEUWS](#) [CONTACT](#)

GENOEG VOOR ALTIJD VOOR IEDEREEN

Het Vlaamse onderwijs staat voor heel wat vernieuwingen. Die willen een antwoord bieden op grote maatschappelijke uitdagingen. Denk maar aan armoedebestrijding, klimaatverandering, gendergelijkheid enzovoort. Allemaal complexe kwesties zonder pasklare antwoorden. Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO) wil leerlingen voorbereiden op hun rol als actieve burgers die kunnen en willen bijdragen aan een betere toekomst. Een toekomst met genoeg voor altijd voor iedereen. VALIES is een cocreatief onderzoeksproject dat inzet op de professionele ontwikkeling van leraren om samen met hun schoolteam EDO succesvol te maken in de eigen school. We zetten met VALIES volop in op samenwerking met scholen en actoren uit het brede veld van EDO.